

# נִפְרָדִים מֵרֵאשׁ כָּל בְּנֵי הַגּוֹלָה

לְמַעַלְהָ מִמָּאָה  
שָׁנָה עֶבְרוּ מֵאֵז  
פְּטִירַתוֹ שֶׁל  
רַבְּנּוּ יוֹסֵף חַיִּים,  
ה'בָּן אִישׁ חַי',  
וְדוֹמָה כִּי זֶה  
עֵתָה חַי וּפָעֵל  
בְּקִרְבָּנוּ.

דְּמוּתוֹ רַבַּת הַהוּד שֶׁל ה'בָּן אִישׁ חַי' מְכַרֶּת לְכָל  
אִישׁ וְאִשָּׁה, צְעִירִים וּמְבֹגְרִים כָּאֶחָד. וּמֵאוֹר פְּנֵי  
הַמִּשְׁתַּקֵּף מִתְמוֹנְתוֹ הַמְּפֹרָסֶמֶת, שׁוֹבָה עֵין וְלֵב.

מָרְן ה'בָּן אִישׁ חַי' זָכָה בְּעֲצֻמַּת הַנְּהֻגָה מִיַּחְדָּת  
בְּמִינָהּ. הוּא יָסַד שֵׁיטַת פְּסִיקָה מִיַּחְדָּת, כְּשֶׁהוּא  
מְשַׁלֵּב אֶת תּוֹרַת הָאֶרֶץ וְהַחֵיד"א עִם תּוֹרַת  
הַפְּשֻׁט וְהַנְּגָלָה.

לְמַעַלְהָ מִמָּאָה חֲבוּרִים חֲבַר ה'בָּן אִישׁ חַי', וְלֹא הָיָה  
תַּחֲוֹם בְּתַחֲוִמֵי הַכְּתִיבָה הַתּוֹרֵנִית, בּוֹ לֹא שָׁלַח אֶת  
יָדוֹ. רַבִּים מִחֲבוּרָיו עוֹסְקִים בְּשֵׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת  
לְהִלְכָה וּלְמַעֲשֵׂה וּבִהְלָכוֹת פְּסוּקוֹת. רַבִּים אַחֲרֵים  
עוֹסְקִים בְּדֶרֶשׁ, בְּתוֹרָה בְּנְבִיאִים וּבְכַתוּבִים,  
וּבַעֲנִינִים שׁוֹנִים אַחֲרֵים. יִשְׁנֶם חֲבוּרִים הַעוֹסְקִים  
בְּתוֹרַת הַקְּבֵלָה, וְאַחֲרֵים הַמְּכִילִים תְּפִלוֹת שׁוֹנוֹת,  
פִּיּוּטִים מְקַדְּשִׁים, וּבִקְשׁוֹת מִיַּחְדָּוֹת.

ה'בָּן אִישׁ חַי' הָיָה אִישׁ שֶׁחָכַל בּוֹ, מְלַךְ בְּיָפְיוֹ,  
אֲשֶׁר שָׁלַט בְּכַפָּה וּמָשַׁל בְּנַעֲיָמוֹת וּבִהְדָּר.  
תְּלִמִּידָיו הַקְּדוּשִׁים, הָאֲרִיזוֹת שֶׁבְּחֲבוּרָה, הַפְּלִיגוּ  
בְּהַתְּבַטְּאוֹתֵיהֶם כְּלָפְיוֹ, עַד שֶׁאָמְרוּ כִּי אֱלוֹ  
הָיָה עִם יִשְׂרָאֵל שׁוֹמֵעַ לְנְבִיאִים בְּזִמְנֵי הַבַּיִת כְּפִי  
שֶׁשׁוֹמְעִים יְהוּדֵי בָּבֶל ל'בָּן אִישׁ חַי', לֹא הָיָה נִחְרַב  
בַּיִת הַמְּקַדָּשׁ וְלֹא הָיִינוּ גּוֹלִים מֵאַרְצָנוּ...

וְאַכּוֹ, עַד עֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה, לֹא פָּסָה וְלֹא נִמּוּגָה  
הַהַעֲרָצָה הָאֲדִירָה לְמָרְן ה'בָּן אִישׁ חַי', רַבְּנּוּ יוֹסֵף  
חַיִּים, וְהָרִי הוּא בְּבַחֲיִנַת "עוֹד יוֹסֵף חַי".

עוֹדְנוּ חַי בְּקִרְבָּנוּ, עֵדִין יוֹנְקִים אָנוּ מִהַנְּהֻגוֹתָיו  
וּמִמּוֹדוֹתָיו, מִמַּעֲיָנֵי תּוֹרַתוֹ וּמַעֲשָׂרוֹת חֲבוּרָיו  
וּסְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים.

סֵפֶר זֶה הֵנוּ עֲבוּרָנוּ סֵפֶר שֶׁל חֲבוּר, חֲבוּר לְדְמוּתוֹ  
רַבַּת הַהוּד שֶׁל מָרְן ה'בָּן אִישׁ חַי', וְהַתּוֹדָעוֹת  
לְמַסְכַּת חַיּוֹ הַמְּפֹלָאָה.

## הַכּוֹתֵב בְּתַפְּלָת

מְתִי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתַי

אֶגְרָם אֲחוּיוֹן

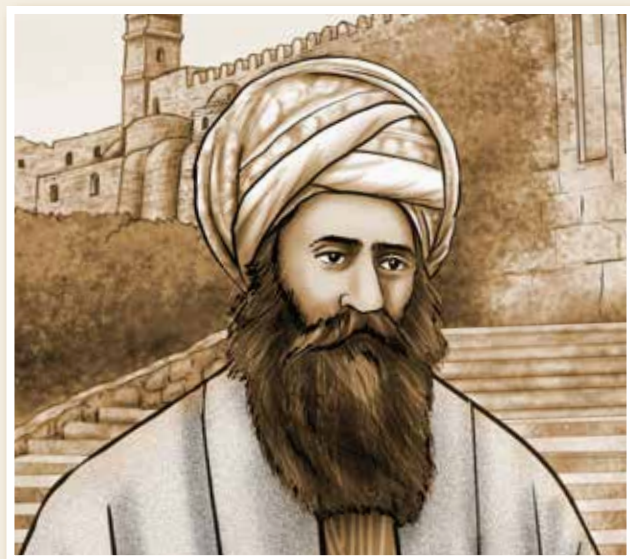


# ראש כל בני הגולה

# ראש כל בני הגולה

עשרים וחמישה סיפורים  
ממסכת חיו המופלאה  
של ראש כל בני הגולה  
בוצינא קדישא

רבנו יוסף חיים מבגדד זצוק"ל



**מאת הרב אברהם אוחיון**

ציורים: אבישי חן

עריכת לשון: הרב שאול עובדיה פתיה

# תוכן ענינים

10	נס ההצלה, והנדר המפלא
12	הבן שהקדים את אביו
14	האתרוג שנפסל לברכה
16	מעמד ההכתרה
18	רוח הקדש בעלית הגג
20	האור שהניס את השודדים
22	ספר התהלים הקטן
24	"עלה לארץ ישראל עוד הלילה!"
26	שכרם של חמשה אמינים
28	תקון התשובה
30	מאה ועשרים פרושים!
32	הקריסה שנעצרה בעצומה
34	עיני השיח' ש'נתעוררו'
36	המטבע ה'נקובה'
38	הערצתם של גדולי בבל
40	כחה של ברכה
42	מעין המים הפלאי
44	מדוע נבהל התרפי?
46	כך נמצאו גופות הטובעים
48	אהבת הארץ
50	הכל לשם יחוד קודשא בריך הוא
52	ישועה מפלאה ורוח הקדש
54	מדוע נתקע נשקו של הצלף?
56	ההספד המרשים
58	ענשו של הרשע

ספר זה יוצא לעילוי נשמתה של האשה החשובה והכבודה המשכלת ביראת ה' אשת חבר כחבר מרת **רבקה בוכריס** ע"ה

אשר כל ימי חייה היו מסכת רצופת התמסרות ונתינה אמיתית לכלל ישראל בכל צרתם לה צר היה לבה רחב כאולם וכל לבב דוי מצא בה נחמה

גם בימי מחלתה לא כהו עיניה ולא נס ליחה הבאים לחזקה יצאו מחוזקים והבאים לברכה יצאו מבורכים

קיימה בעצמה את הפסוק  
הלא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערום וכסיתו ומבשרך לא תתעלם את פעליה מי ימלל, ושבחיה מי יסדר פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם נלב"ע ט' באלול התשע"ה

**ת. נ. צ. ב. ה**

הוקדש ע"י בנה הקטן  
היקר והנעים **חיים בוכריס** נ"ו

יהי רצון מן שמיא שינוחמו בני המשפחה היקרים מן השמים ושיתמלאו כל משאלות ליבם לטובה ולברכה ויזכה בעלה היקר רבי **אבנר** הי"ו לגדל את בניו ובנותיו לתורה ולמצוות, לחופה ולמעשים טובים, מתוך אושר ועושר, בריאות והרחבת הדעת לאורך ימים ושנים טובות ולא יוסיפו לדאבה עוד ויקויים בהם מקרא שכתוב ובלע המוות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים אמן.

עריכת לשון:  
הרב שאול עובדיה פתיה  
הגהות לשון וניקוד:  
יהודית הירשמון  
הגהות לשון ותוכן:  
הרב מאיר ארלנגר  
ציורים:  
אבישי חן  
עימוד ועיצוב:  
מירי פלקסר  
ניהול גרפי:  
אברהם אוחיון

©  
כל הזכויות שמורות



להוצאה לאור  
ספרי הודיה בן דוד  
050-92-000-31

טלפון להזמנות: 0505-319-079

נדפס בישראל חשון תשע"ו  
אין להעתיק או להפיץ ספר זה  
או קטעים ממנו בשום צורה  
ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני  
לרבות צילום והקלטה  
ללא אישור בכתב מהמוציא

Printed in Israel

טלפון המחבר אברהם אוחיון:  
02-5835-702 050-4164-500  
avio5@013net.net

כל מי שמעוניין לזכות  
את הרבים בסיפורו האישי  
בכל תחום שהוא,  
אשמח להיות שותף...

# הקדמה להורים

הספר שלפניכם, 'ראש כל בני הגולה', נוגע בקצה יריעת חייו המפלאה של ראש כל בני הגולה, רבנו יוסף חיים, אשר הנהיג בגאון את יהדות בבל, במשך למעלה מחמשים שנה ומצודתו היתה פרושה על כל רחבי תבל.

רבנו יוסף חיים מבגדאד, הידוע בכינויו 'ה'בן איש חי', נולד בכ"ז באב התקצ"ה, למשפחת רבנים ומקבלים, לאביו רבי אליהו בן רבי משה חיים, שכהן כרבה הראשי של בגדאד.

בילדותו קבל ה'בן איש חי' תורה מפי דודו, אחי אמו, רבי דוד חי מאיר. וכבר בגיל ארבע עשרה, התקבל בבית המדרש לרבנים 'בית זילכה', בראשותו של הגאון רבי עבדאללה סומך.

רבי עבדאללה היה רבם של כל מאורות הדור ההוא, ורבנו יוסף חיים היה אחד מתלמידיו המובהקים.

בגיל שבע עשרה התחתן ה'בן איש חי' עם רחל, אחות רבו, רבי עבדאללה סומך, וברבות השנים נולדו להם בן ובת.

יהודי בבל הכירו בגדלותו ובעצמותו של ה'בן איש חי', והוא הפך למנהיג הבלתי מערער של כל יהדות בבל ותפוצות המזרח. זאת, על אף שה'בן איש חי' לא נשא בתפקיד רשמי כל שהוא. מנהיגותו התבטאה בכך, שכל השאלות הקשות בהלכה היו מובאות לפתחו, ובכך שהיה דורש בפני הצבור.

במשך חמשים שנה, מעת פטירת אביו בשנת תרי"ט, ועד לפטירתו בשנת תרס"ט, הנהיג ה'בן איש חי' את יהדות בבל ביד רמה, כאשר המון העם משחרים לפתחו דבר

יום ביומו, לקבל ממנו תורה והוראה, עצה ותושיה. בכל שבת אחר תפלת מנחה גדולה, היה ה'בן איש חי' דורש בבית הכנסת הקטן של בגדאד, בפני אלפי אנשים, במשך כשלוש שעות, כאשר דרשותיו מתבלות בדברי משל ואגדה, ובארבע השבתות - שבת תשובה, שבת זכור, שבת הגדול ושבת פלה - היה דורש בבית הכנסת הגדול של בגדאד, בפני יותר מעשרת אלפים איש!

ה'בן איש חי' חי בבבל, אולם רחש אהבה עזה לארץ ישראל. בשנת תרכ"ט עלה עם אחיו, רבי יחזקאל, לארץ ישראל, והשתטח בה על קברי הצדיקים. שם נודע לו, בחלום הלילה, כי שרש נשמתו מנשמת בניהו בן יהודע, שר צבאו של שלמה המלך.

ה'בן איש חי' פקד את קברי האבות בחברון, ואת הכתל המערבי בירושלים. בשובו לבבל הביא עמו שק עפר אותו פזר על רצפת בית הכנסת הגדול בבגדאד, ואבן שעליה נחרט: "אבן מארץ ישראל", אותה קבע בראש כתל המזרח שבבית הכנסת.

אחת מפעולותיו הכבירות של ה'בן איש חי', היתה הקמת ישיבת 'פורת יוסף' בירושלים. הוא אשר השפיע על הנדיב יוסף אברהם מכלכותא שבהדו, להקדיש את כל הונו להקמת הישיבה במקום להקמת בית חולים...

ה'בן איש חי' עמד בקשר הדוק עם גדולי ישראל, ממזרח ומערב. גם גאוני אשכנז ופולין רחשו לו הערכה מרבה. מספר, כי הגאון רבי חיים מברסק יעץ לתלמידיו שנאלצו להתגיס לצבא במלחמת העולם הראשונה, לקחת עמם את הספר 'בן איש חי', משום שהוא בלול בכל מקצועות התורה.

בשנת התרס"ט יצא ה'בן איש חי' לכפר כפיל שבבבל, להשתטח שם על קברו של יחזקאל הנביא, אולם הוא לא הגיע למחוז חפצו. בדרכו, ליד הכפר גץ, תקפה אותו מחלה. תושבי הכפר טפלו בו במסירות, ובכל

רחבי העולם נשאו תפלות לרפואתו, אולם ביום י"ג באיול עלתה נשמתו הטהורה לגניז מרומים. ארונו של ה'בן איש חי' הובא במסע בן יומים מהכפר גץ לבגדאד, ואבל כבד השתרר בכל רחבי העולם היהודי, לשמע דבר פטירתו של ראש כל בני הגולה. בהלכות ענק, בהשתתפות מאה אלף איש, קהל אדיר במשגי אותם ימים, הובא ה'בן איש חי' לקבורה בבגדאד, וצינונו הפך למקום מקדש, בעיני ישראל ובעיני העמים.

ה'בן איש חי' הטביע חותם אדיר על יהדות המזרח, ובכלל. פסיקתו היחודית על פי הקבלה, עשרות כתביו וחבוריו, בפשט ובקבלה, פייטיו, דרשותיו, הנהגותיו וקדשותו, כל אלו הנם נכסים מפלאים, אותם הותר לנו רבנו יוסף חיים אחריו, בתורתו ובמורשתו לדורות. בספר שלפניכם קבצו עשרים וחמשה ספורים ממסכת חייו המפלאה של רבנו יוסף חיים, במטרה לעורר את בנינו ואת בנותינו לצעד בדרכו של המאור האדיר, בדרך ישראל סבא.

הספורים, שנערכו בלשון קלה, מלויים באיורים מרהיבים ואותנטיים, וכל זאת, במטרה להחיות את הספור בעיני הקורא.

יהי רצון, שפון הספר הזה יתעוררו צעירי הצאן, וגם המבגרים ובני הנער, ללכת בדרכו של רבנו יוסף חיים, דרך התורה והקדשה, החסידות והטהרה. אמן.

וכאן המקום להודות לבורא עולם על שסייע בידי עד הלום, ובפרט בכל הקשור במישרין ובעקיפין לחינוך ילדי ישראל ברוח ישראל סבא. בפה אקדם ה', אכף לאלקי מרום, על כל הטובה אשר גמלני עד כה?

ראשית, אשגור מלות ברכה ואין סוף הכרת הטוב למי שמתלונה אלי בעבודתי, במסירות אין קץ ובנאמנות שלמה זה שנים רבות, הלא הוא עורך הלשון המקצועי והמיוחד, ידידי ורב חביבי, הרה"ג רבי שאול עובדיה פתיה שליט"א. על שסייעני ומסייעני תדיר, הן בעריכת

הלשון והן בהאדרת התכונות היחודיות, המקצועית והמדעית. ועתה שם את כל כחו ומרצו לפאר את הספר החשוב הזה ולסייע בהגשתו לכדי יצירה משלמת ושופעת חן. תודה מיחדת לידידי ורב חביבי הציר, האמן המהלל הלא הוא הרב אבישי חן, על ציורי הספר ועל ציור העטיפה המקסימים והמקצועיים ועל אשר סייע ומסייע תדיר בכל שלבי יצירת הספר בעצותיו המחכימות והקולעות אל המטרה. אודה בזאת לידידינו היקר הציר המכשר אברהם חטאב, אשר הטח שכם וסייע בהשלמת צביעת חלק מן הציורים. חפנים של תודה והערכה לנאמנותו והמגיחה המקצועית, הגב' יהודית הירשמן. תודה גדולה למגיה ולעורך היחודי, הרה"ג רבי מאיר ארלנגר על מלאכת המחשבת המדויקת בהגהות לשון ובשפורי התכונות ועל סיועו בכל עת. כן אודה למעצבת והגרפיקאית ביד אמן, הגב' מירי פלקסר, על עיצוב ועמוד הספר מתחלתו ועד סופו ועל עיצוב העטיפה מלאכת מחשבת ורבת חן. וכן על הערותיה והארותיה בכל עניני הספר.

תודה מיחדת לילדי הנפלאים: דוד, רפאל, יהודה, יוסף ואהרן, אשר תרמו מ'נסיונם' נקודות חן וסייעו אף הם בשפור התכונות והציורים.

אחרית דבר, אודה לרעייתי הכבודה והחשובה, אשת חיל עטרת בעלה, מרת נעמה תחי', אשר היא כדבר המעמיד לכל מלאכת הקדש, משלה אני פועל, ממנה אני שואב את כחותי, ולה אני חב את הכרת תודתי, כי לולא סיועה התמידי בכל המפעל הגדול הזה, לא יכלתי לברך על המגמר של שום יצירה, ולפיכך - שלי ושלכם, שלה הוא. יזכנו ה' לחיים ארפים ומתקנים ולראות נחת מכל עמלנו, אמן.

אברהם חטאב  
מר חשן התשס"ו



## נס ההצלה, והנדר המפלא

ום קיצי מהביל היה זה, כאשר הילד יוסף חיים שב מבית תלמודו. רק בן שבע היה הילד באותה עת, אולם הוא היה שקוע ראשו ורבו בשעור ששמע זה עתה מפי רבו.

משחקי הילדות ענינו אותו אך במעט, ומשום כך צעד כשעיניו נעוצות אי שם, ומחשבותיו מרחפות בדברי תורה. ואז ארע הדבר. כאשר היה יוסף חיים קרוב אל הבית, החליקו רגליו ומעדו, והוא צנח אל באר מים עמקה...

איש לא היה נוכח בחצר באותה שעה, מלבד אחותו הצעירה של הילד. היא הבחינה במתרחש, וזעקות אימה נפלטו מפייה. רצה האחות אל הבית וזעקה: "הצילו! הצילו! יוסף חיים נפל לבור! יוסף חיים נפל לבור!"

זעקותיה עוררו את העוברים ושבים, ועד מהרה נחלצו חושים כמה בעלי תושיה, ירדו אל הבור וחלצו את הילד המפּרַפּר בין חיים למות מן המים העמקים...

יוסף חיים הבהל אל הבית, כשפניו חורות כסיד והוא מחסר הכרה, והוריו הדואגים רכנו עליו ומהרו להשיב את נפשו.

רופא הזעק אל הבית, משש את דפקו של הילד, ובפנים חמורות סבר קבע כי המצב קשה. "אם יתעורר הילד", אמר, "יהיה זה בבחינת נס גלוי..."

דמעות רותחות זלגו מעיניה של האם, וגרונה נשנק בבכיה: "אנא, רבוננו של עולם, עשה עמי חסד והשב לי את בני אהובי..."

ואכן, התפלה התקבלה. הנס התרחש. יוסף חיים פקח את עיניו והתעורר לחיים.

"מה ארע עמי, אמא?" שאל בקול חלוש.

"בני מחמדי!" העתירה עליו האם נשיות, ושחה לו על כל שארע עמו, למן הרגע בו מעד וצנח אל הבור.

"האמנם?! השתומם הילד. ולפתע, ללא כל התראה מקדמת, הזדקף במטתו והכריז: "רבוננו של עולם, נתת לי את החיים במתנה גמורה! ועל כן, הריני נודר, שמעתה ואילך, אקדיש את כל חיי לשם שמים בלבד!"

הכרזתו של הילד בן השבע הפעימה את לבות הסובבים, אך עד מהרה נוכחו ברצינותו של הילד.

החל מאותו היום זנח הילד יוסף חיים את כל שעשועי הילדות, והשתקע כל כלו בתורה הקדושה, עד שגדל והיה לרבנו יוסף חיים, מרן ה'בן איש חי'...